

4. Pletenec' V. M. (2020). Mozhlivosti vikoristannja semiotiki u vijavlenni ta podolanni projaviv protidii dosudovomu rozsliduvannju. East european scientific journal (Shhschodnioeuropejskie Czasopismo Naukoshhe), 2020. № 9(61). 32-35. [in Ukrainian].

Черкас Катерина Шалвівна,
курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Єфімов Микола Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики та
домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Допит є найбільш розповсюдженою слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні більшості кримінальних правопорушень. В той же час, тактика його проведення є досить складною як в розрізі підготовчих дій, так і безпосереднього застосування тактичних прийомів.

Основним завданням допиту – є забезпечення повноти та достовірності одержаної інформації, оскільки допитуваний, навіть у випадках, коли прагне до викладу правдивої інформації, не завжди може одразу згадати деякі обставини, не завжди знає, які саме факти і деталі цікавлять слідчого та може помилятися. Ще складніша ситуація виникає тоді, коли допитуваний дає неправдиві показання, замовчує про окремі обставини, відмовляється від показань, прагне будь-якими методами перешкодити слідчому у встановленні істини у кримінальному провадженні [3, с. 236].

Стосовно підготовчого етапу, слід зазначити, що важливим є момент планування досліджуваної процесуальної дії. Зокрема, окремі науковці вказують, що планування підготовки до проведення допиту включає в себе три основних елементи:

а) організаційний – забезпечення раціонального проведення допиту (коли і де доцільно провести його з позиції раціонального використання бюджету часу і можливостей слідчого, яких учасників, технічні засоби залучити);

б) змістовний – визначення повноти і взаємозв'язку обставин, які підлягають встановленню;

в) тактичний – встановлення відповідних засобів і прийомів вирішення конкретних завдань допиту (кого допитати раніше, яку інформацію необхідно зібрати або перевірити для викриття неправдивих показань, який рівень «готовності» допитуваного для реалізації намічених тактичних прийомів) [4, с. 60].

Слід наголосити на тому, що на практиці зазвичай виникають ситуації впливу на свідків та потерпілих. В свою чергу, І. А. Бобраков їх поділяє на чотири групи в залежності від: інформаційної ознаки – ситуації, коли вплив здійснюється таємно від суб'єкта розслідування, та ситуації, щодо яких є відомості й вони контролюються слідством; за наявністю ознаки внутрішнього конфлікту та його ступеня – гостро конфліктні та з прихованим конфліктом; за досягнутими результатами – завершену, завершену частково та незавершену; за результатами діяльності щодо їх подолання – ситуації, які не подолано, що призводять до «розвалу» справи, та ситуації, які подолано у повному обсязі або частково [1, с. 59].

Стосовно робочого етапу, необхідно наголосити на тому, що під час допиту потерпілого надзвичайно важливим є встановлення з ним психологічного контакту.

Спектр тактичних прийомів, які застосовуються з метою налагодження психологічного контакту з потерпілим, є досить широким, зокрема, до них можна віднести такі, як:

а) отримання згоди на спілкування, що характеризується зняттям психологічного бар'єра у допитуваного;

б) пошук спільних або збіжних інтересів;

в) вибір принципів, за якими відбудуватиметься спілкування;

г) виявлення тем, небезпечних для спілкування;

г) індивідуальний вплив та адаптація до допитуваного;

д) побудова довірливих стосунків [5, с. 4].

Важливим для встановлення психологічного контакту є прояв людських відношень до співрозмовника, демонстрація доброзичливості й неупередженості, розуміння проблем, що хвилюють неповнолітнього. Не слід негативно оцінювати окремі якості неповнолітнього, вживати висловлювання, що принижують його гідність. Тому необхідно ґрунтовно вивчати особистість неповнолітнього, обставини його життя, ставлення до предмета допиту та осіб, яких можуть стосуватися його показання, відповідний психологічний стан. Безумовна перевага надається тактичним приемам переконання особи, спонукання її до дачі правдивих показань. Наприклад, слід наголосити на дотриманні прав і свобод допитуваної особи, врахування її інтересів.

Під час проведення допиту можна демонструвати поінформованість про обставини життя допитуваного, наголошувати на їх розумінні.

Доцільно роз'яснити, що залучені особи (законні представники, педагог) покликані допомогти, вирішити певну проблемну ситуацію. Варто підкреслити забезпечення таємниці досудового розслідування, нерозголошення отриманих даних [2, с. 95].

Підводячи підсумок, зазначимо, що для проведення допиту працівникам правоохоронних органів необхідно здійснити ряд організаційно-підготовчих заходів, а також визначити перелік та спосіб застосування відповідних тактичних прийомів.

Список використаних джерел:

1. Бобраков И.А. Воздействие преступников на свидетелей и потерпевших и криминалистические методы его преодоления: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / М., 1997. 230 с.

2. Ікаєв А. Особливості допиту неповнолітніх під час розслідування втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. 2019. №4. С. 94–99.

3. Криминалістика: учебник / под. ред. Н.П. Яблоков. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2001. 718 с.

4. Особливості провадження допиту підозрюваного (обвинуваченого) з метою недопущення тортур та інших порушень прав людини: [посіб.] / В.К.Весельський, В.С. Кузьмічов, В.С. Мацишин, А.В. Старушкевич. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2004. С. 60–61.

5. Філонов Л. Б. Психологія слідчої діяльності. Москва : Акад. МВД СССР, 1983. 80 с.

Чернишов Артем Сергійович,
курсант 3 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Никифорова Олена Анатоліївна,
кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики та
домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ

Однією з визначальних тенденцій сучасного розвитку практики кримінології та попередження злочинів є комплексне впровадження таємних слідчих (розшукових) дії, дослідження операцій, забезпечення